

4^e zondag van de Veertigdagentijd
Ben Frie SJ

Wat wij gemeen hebben is dat wij allemaal mensen op onze weg tegenkomen die ons niet liggen. We mogen ze niet, ze zeggen dingen die wij zo niet willen horen, of doen wat wij afkeuren. We ergeren ons, mensen irriteren ons en we moeten een uitweg zoeken.

Ons politieke klimaat toont, dat wij een diversiteit aan meningen hebben, aan voorkeuren, aan wat wij afkeuren. Onze veiligheid is in het geding, ons gevoel van welbevinden. We houden onze leefsfeer graag zoals die is, en willen ons die niet zomaar laten afnemen.

Wat bedreigt ons? Als we beelden zien uit Mozambique, blijven we niet lang kijken. Het is ons te afschuwelijk. Venezuela, Colombia – we moeten er niet aan denken dat het ons zou overkomen. Er is veel waardoor we in onze schulp kruipen, of ook anders: we schreeuwen het uit, worden agressief en gemeen. Onrecht! – klinkt het.

Wie handelt correct? Wie is onberispelijk, en zal nooit iets met corruptie te maken hebben? Wie is onkwetsbaar? Het kan een tram zijn in Utrecht, of een bospad in de avond. Zelfs als IS verslagen is, gaan de kreten door over ongelovigen die omgebracht moeten worden, of aangevallen en gekwetst.

In een wereld waar zoveel angst heerst, zoek je je gelijk. Je gaat graag denken: ik doe het in ieder geval goed, ik ben gelovig, eerlijk, dienstbaar. De bedreiging komt nu van binnenuit: zelfvoldaanheid, ongenaakbaarheid. Mij kun je niets maken.

Langzaam komen die schriftgeleerden en Farizeeën in beeld. Wij doen het goed, zijn gelovig en trouw aan de wetten van ons geloof. Wij staan er bij God goed voor. Niemand kan ons iets maken.

Toch, er is iemand die door hun harnas heen weet te breken. Redelijk argumenteren is er niet meer bij, hun verstokte hart verblindt hen. Hoe kun je omgaan met zondaars, met verschrikkelijke mensen, hoe kun je aan tafel gaan met hen? Luister, zegt Jezus, ik zal je een verhaal vertellen.

Het begint rustig, niet confronterend. Een jongeman die zijn deel opeist van de erfenis. Een jongeman die er vandoor gaat en de zaak verbrast. Varkensvoer eten – afschuwelijk. En een goede zoon. Netjes.

De jongeman keert op zijn schreden terug. Hij wordt niet berispt, krijgt geen straf en wordt al helemaal niet afgewezen. Hoe kan dat? Logisch dat die nette keurige zoon dat niet pikt en bezwaar maakt. Ik heb alles goed gedaan, en hij verknalt de zaak – en wordt zo onthaald?

Nu weten de Farizeeën en die keurige schriftgeleerden dat het over hen gaat. Ze begrijpen dat hen de les gelezen wordt. Ze begrijpen dat ze op hun schreden moeten terugkeren, hun verwijten moeten terugnemen en écht gaan doen wat hun God van hen vraagt: liefhebben. Delen. Alles geven, alles overhebben voor de ander, ongeacht wie het is. Of ze nou op de Middellandse Zee hebben gedreven, gevangenisstraf uitgezeten hebben, gevluht zijn, of uitgezet – het maakt niet uit.

Jezus stelt mensen vreselijk op de proef. Hij toont aan dat er op onze rechtvaardigheid nog wel wat aan te merken is. Maar nooit wijst Hij af. Hij zet je geen mes op de keel, Hij plaatst je niet in een kwaad daglicht. Hij weet door je harnas heen te komen en in je te wekken wat voor velen geldt als zwak: de minste zijn, dienen, liefhebben.

‘Alles wat van mij is, is ook van jou’. Wie zegt hem dat na? Kunnen wij die parabel, dat verhaal van Jezus in ons leven plaatsen? Zouden wij die afgedankte mens bij ons toelaten, hem opnemen en met hem delen wat ons toevalt? Dat is de gewetensvraag van deze zondag. Is ons hart nog sprekend, zijn

wij zelf mensen zoals we die graag zouden ontmoeten? Niet twistend, maar verzoenend?
Vredelievend, vrij?

Wat is het goede nieuws van deze zondag? Er is herstel mogelijk, nieuw leven. Naast liefde voor de vijand voeren wij vergeving in ons vaandel. Het kwaad wordt ons niet voortdurend nagedragen, maar vergeven waardoor er vrijheid komt, ruimte om te leven en te laten leven. Het is de voorbode van ons verrijzenisgeloof: we blijven niet in schaduw van de dood en het verderf, maar kunnen leven scheppen, leven geven juist daar waar de dood toe lijkt te slaan.

Dat is voor Jozua de vervulling: na 40 jaar in de woestijn is het nu tijd om Pasen, Pesach te vieren in het beloofde land. We krijgen alles wat we nodig hebben: een vruchtbaar land, een schepping die ons verrukt. Waar die aangetast wordt, moeten we aan het werk, zo onbegonnen als het kan lijken. Maar God ziet je in de verte al aankomen.